

PO VOLITVAH

Kako zdaj v naših občinah

Tokrat se na kratko vračamo k vprašanju obnovitve občinskih uprav na Tržaškem po volitvah 6. maja in najbrž nas bo ta tema zaposlovala še precej časa. V Zgoniku je bila nova uprava že izvoljena, na Repentabru bi moralo priti do tega v teh dneh, nekaj več časa bo poteklo najbrž v Dolini, še več pa skoraj gotovo v Nabrežini.

V prejšnji številki smo izrazili željo oziroma nujno, da bi v Dolini in Nabrežini upravo sestavile vse tiste stranke, ki predstavljajo slovenske volilce ter napredni, nam in konstruktivnemu sožitju naklonjeni del italijanskega prebivalstva (KPI, PSI SSK in Zeleni). Kot smo že zadnjič poudarili, izhaja ta politična nuja iz vse težjega položaja, v katerem se tam nahaja naša narodnostna skupnost.

Odvč je poudarjati, da so za Slovence prav Občine izredne važnosti: če upoštevamo, da nam druge, višje državne uprave in ustanove ne priznavajo enakopravnosti, potem je na dlani, da Slovenci spontano računamo prav na Občine in njihovo oblast in da se k tej "zatekamo". V občinah vidimo torej Slovenci — mislim, da ne le domači — prvo postojanko, ki nam nudi precejšnja jamstva, ki so toliko pomembnejša, ker gre za javno oblast. Med našimi ljudmi pa je vedno bolj prisoten občutek, da to jamstvo in gotovost izgubljam, vsiljuje se strah pred nevarnostjo, da te uprave izgubimo in da jih prevzamejo stranke oziroma koalicije, ki bi nam te občine oddaljile in odtujile. Še v največji meri je ta strah zaznati na nabrežinskem koncu, kjer je prisoten že neke vrste sindrom "tržaške občine", v kateri smo Slovenci diskriminirani in zanemarjeni. V Nabrežini je bila že v pretekli mandatni dobi na upravi koalicija - sicer res s slovenskim županom - v kateri je imela največjo moč Krščanska demokracija. Sodelovanje te stranke v tisti upravi je odrinilo dober del Slovencev v opozicijo in je bila zato naša teža pri odločanju v občini veliko manjša, kot bi lahko bila... Konec koncev se to tudi nekako pozna, saj je današnji položaj za našo narodnostno skupnost tam še kritičnejši kot je bil pred petimi leti. Pa vendar je še vedno možna koalicija oziroma uprava, v kateri bi bili predstavljeni vsi Slovenci in za to je treba delati. Ravno tako je treba preprečiti "pentapartitsko" formulo v Dolini s sestavo uprave KPI, PSI, SSK. Prepričano moramo torej delati za take rešitve, ki bi — v kolikor bi do njih res prišlo — narekemale določene spremembe ali novosti tudi v Zgoniku in na Repentabru. Prav zato, da bi bilo sodelovanje KPI, PSI in SSK trdnije, močnejše in bolj verodostojno ter perspektivno v vseh štirih okoliških občinah, bi kazalo v takem primeru preseči formalno ločevanje med večino in opozicije tudi v zgoniškem in repentaburskem občinskem svetu s sklenitvijo upravnega sodelovanja Naprednih list in SSK. Take rešitve bi bile seveda za vse naše štiri občine, v danih razmerah najbrž najboljše. (BM)

V SENATNI KOMISIJI ZA USTAVNA VPRAŠANJA

Končno stekel postopek za sprejem zakona o pravicah slovenske manjšine

Slovenska manjšina mora budno spremljati dogajanje in preprečiti poskuse zavlačevanja

Ko je vse kazalo, da se zatika, je v pristojni senatni komisiji končno stekel postopek za sprejem zakona o pravicah slovenske manjšine.

Prejšnji teden je prišla vest, da je dosedanji (že drugi) poročevalec večine odstopil, vendar je predsednik komisije za ustavna vprašanja Leopoldo Elia tokrat ukrepal naglo in izbral novega usklajevalca. To bo senator Antonio Guzzetti, demokristjan iz Lombardije, ki je do pred nekaj meseci pri vodstvu KD odgovarjal za krajevne uprave. Guzzetti pripada demokrščanski levici.

Tokrat je torej šlo brez običajnega zavlačevanja, kar gre tudi pripisati ostrim nastopom komunistične skupine. Včerajšnja seja komisije za ustavna vprašanja je bila tako — pol leta po predstavitvi — posvečena Maccanicovemu vladnemu osnutku in drugim parlamentarnim predlogom o zaščiti slovenske manjšine.

Sejo je vodil, v odsotnosti sen. Elie, podpredsednik komisije socialist Guizzi, prisoten, pa je bil tudi minister Antonio Maccanico.

V svojem poročilu je Guzzetti shematično orisal različni pristop posameznih strank do slovenskega manjšinskega vprašanja, vendar je poudaril nujnost sprejetja zaščitnega zakona, saj obstaja po njegovem praznina, nastala z ukinitvijo veljavnosti londonskega sporazuma, zaradi česar se je Italija v Osimu obvezala zaščititi Slovence z normami notranjega prava.

Guzzetti je zatem orisal vladni predlog in opravičeval teritorialne omejitve s težavami, ki bi — po njegovem — nastale, če bi zaščitna normativa veljala na celotnem ozemlju.

Poudaril je, da se sedaj mudi in da so Slovenci miroljubna manjšina, ki Italiji ne dela težav, kot so jih na primer delali južnotirolski Nemci.

Predsedujoči sen. Guizzi je pritrdil mnenju, da je treba zapolniti praznino. Zato je predlagal, naj bi se ožji odbor za usklajevanje besedil čimprej lotil dela.

Slovenski senator Spetič je v svojem posegu vzel na znanje, da se je postopek začel znova. Prav te dni je minilo 20 let, odkar je sen. Paolo Sema predložil prvi osnutek globalne zaščite Slovencev. Odtlej je poteklo pet mandatnih dob parlamenta, ne da bi se zadeva premaknila z mrtve točke.

Vladni osnutek je nezadovoljiv, je ugotovil Spetič, saj pušča brez zaščite dve tretjini Slovencev, ki žive v mestih. Spetič je poudaril svoje nasprotovanje "jezikovnim kletkam" in se je izrekel za zakon, ki naj na celotnem naseljenem ozemlju da na razpolago nedvoumne pravice vsem pripadnikom manjšine. Glede nekaterih drugih pravic, kot je javna raba slovenščine, pa je potrebna določena elastičnost, ne pa kategorične omejitve. Pri tem se je Spetič

skliceval na shod slovenskih izvoljenih predstavnikov v Špetru. Poudaril je, da je v ožjem odboru možen konstruktiven dogovor, če bo vsaka stran pokazala dobro voljo in razumela, kakšnim spremembam gredo nasproti v Evropi. Tako je potrebno, da se manjšini zagotovi neposredna soudeležba pri uresničevanju zaščitnih norm in tudi pri določanju pogojev morebitne postopnosti. Vsekakor pa mora biti posebni statut londonskega sporazuma osnovno merilo pri iskanju najmanjšega skupnega imenovalca, saj je nastal v časih hladne vojne in nezaupanja, zato bi vsako vsebinsko nazadovanje bilo nedopustno.

Spetič je odločno zavrnil ločevanje med Slovenci iz Trsta in Gorice in onimi iz videmske pokrajine, ki jih vlada obravnava kot prebivalstvo "slovenskega izvora". Pri tem je navedel zaključke dokumenta italijanskih slavistov, ki nedvoumno poudarjajo, da so prebivalci Benečije, Rezije in Kanalske doline Slovenci, morebitne razlike pa so le posledica zgodovinskih in političnih okoliščin. Misovec Pontone je seveda zabrenkal na struno italijanske manjšine v Jugoslaviji. Ponovil je zahtevo, naj bi vlada priskrbel

podatke in pričevanje o tem, kako so Italijani zaščiteni v Istri, na Reki in otokih.

Vsem je odgovoril minister Maccanico, ki je vladnemu predlogu pripisal tri osnovne značilnosti: da je "globalen", vendar se omejuje na občine in okraje, kjer Slovenci "prevladujejo" in, končno, predvideva ločevanje po pokrajinah. Pri tem je zanimivo, da se je Maccanico takoj popravil in je prebivalce Benečije imenoval "manjšina slovenskega izvora". Tudi Maccanico se je skliceval na osimske obveze, vendar je — po njegovem — pravni sistem dokaj "zmeden", zato je potrebno tudi "poenoteno besedilo obstoječih norm".

Vlada je vsekakor pripravila svoj predlog na osnovi gradiva Casandrove komisije, v katerem so tudi zastareli elementi. Vlada se torej ne zapira in je pripravljena na soočenje v ožjem odboru. Vendar se Maccanico ni mogel izogniti omembi "psihološke zapletenosti položaja zaradi nezačelnih ran", kar naj bi od vseh terjalo veliko previdnosti. Strinjal pa se je s Spetičem, da je treba najti način in organe, kjer bi se dogovorili o načinu uveljavljanja zakona in morebitne postopnosti pri izvrševanju norm.

Tudi minister Maccanico je bil mnenja, da se mudi. Ožji odbor bi zato moral opraviti svoje delo v prihodnjih tednih.

Jugoslavija — je dejal v zaključku — preživlja težke čase in Italija lahko odigra v dvostranskih odnosih pomembno vlogo. Če bo zadostila obvezam glede slovenske manjšine, bo to odgovorno vlogo lahko opravila v boljših okoliščinah.

Poročevalec Guzzetti je napovedal, da se bo ožji odbor za usklajevanje besedil sestel na svoji prvi seji najbrž že prihodnji teden.

V odboru bodo morali izhajati iz vladnega predloga, ki ga komisija lahko tudi korenito spremeni. Tu bodo morali posamezni senatorji in stranke predložiti morebitne popravke in jih zagovarjati. Po seji je sen. Spetič izjavil, da je bil skrajni čas za začetek razprave, vendar mora slovenska manjšina budno spremljati dogajanje in preprečiti nove poskuse zavlačevanja in psihološkega pritiska na stranke vladne večine. Potrebno je tudi, da se Slovenci v tej fazi postavimo kot odgovoren subjekt, ki odgovorno prispeva k iskanju zadovoljivih rešitev, predvsem pa utemeljuje upravičenost svojih zahtev.

KOMENTAR SLOVENSKEGA SENATORJA

Mlinsko kolo se ponovno vrti

Politične razmere so se spremenile, ni kaj tajiti. Vendar pa bi tudi pretiravali, če bi v črnobelem predstavljaju naših koordinat šli iz ene v drugo skrajnost.

Levica se je v Italiji res ošibila, odkrila se je konzervativna politika, ki v svoji miselnosti pušča tudi nekaj prostora "dobromišlečemu razizmu", ksenofobijam in lokal-patriotizmu. V Evropi se kljub razglašeni perspektivi celinske integracije še vedno razraščajo etnični konflikti, ki jih večje skupnosti dojemajo z močno negativnim nabojem, kot element razkrajanja. Medtem pa bi napredna politična misel morala dosledneje poudarjati vizijo o multietnični, interkulturalni družbi, ki v narodnostno mešanih območjih poudarja predvsem povezovalno vlogo manjšin kot cementa evropskega zedinjenja.

Zadnja leta (ali meseci?) te zakonodajne dobe naj bi označeval program spreminjanja "pravil igre", oziroma sistemskih in volilnih reform.

In mi? Bo za zaščito slovenske manjšine ostalo kaj časa in politične volje, čeprav je padel celo zadnji ideološki alibi, ko v Ljubljani in Rimu sedita demokrščanska predsednika vlade.

Minilo je več kot pol leta od dni, ko je vlada predložila prosluli "Maccanicov osnutek", pred dobrim mesecem pa so predstavniki vlade in krščanske demokracije

polemično zavračali moje kritike o počasnosti in krivo prisegali, da se bo razprava začela vsak čas.

Prav te dni bi se morali spomniti dvajsetletnice predložitve prvega zakonskega osnutka za globalno zaščito Slovencev, ki sta ga v letu 1970 predstavila tovariša Paolo Sema in Albin Škerk. V kolikšni meri so se časi spremenili pove podatek, da je tedaj SKGZ menila, da je vsebina zakona omejena, kot odgovor nanj pa izdelala svoj "paket". Demokratične sile so v Trstu organizirale mednarodno manjšinsko konferenco, na kateri smo skupaj prišli do spoznanja, da je zares "globalna" le tista zaščita, ki zagotavlja neki manjšini tudi razvoj in zato sega naravnost v družbenogospodarske procese. Na tej osnovi je KPI predelala in izpopolnila svoje nadaljnje predloge.

Sledil je osimski dogovor z znanimi političnimi posledicami, ki so bistveno zavrle proces osvajanja manjšinskih pravic in s tem povezano delo "Casandrove komisije".

Po dvajsetih letih lahko samo ugotovljamo, da se naša bitka odvija v znatno bolj zapletenih in neugodnih okoliščinah, posebno še zato, ker Italija ni "pravna družba", kjer bi zakonska norma avtomatično zagotavljala uživanje nedvoumni pravic in dala državljanu možnost, da jih uveljavi tudi

proti politični volji oblasti. Primeri slovenske televizije in nekateri aspekti šolske zakonodaje (neprižnanje dvojezične šole v Špetru) so zelo zgovorni. Tudi za uveljavitev dvojezičnosti na sodišču smo morali čakati dvajset let od trenutka, ko je posl. Škerku uspelo vriniti "manjšinski člen" v pooblastilo vladi, naj spremeni kazenski postopek.

Daleč od "evropske ravni", o kateri govori minister De Michelis jugoslovanskim sogovornikom, so v Italiji pravice še vedno predmet spopada z oblastjo ali pa njena koncesija v okviru političnega barantanja. V tem smislu je naš boj le drobec v splošnem mozaiku boja za korenito demokratično spremembo italijanske družbe in uveljavitev pravne družbe.

Po našem ostrem posegu zaradi najnovejših poskusov zavlačevanja je postopek sprejemanja zaščitnega zakona storil pomemben korak naprej. Odslej se bo z njim ukvarjal ožji odbor za usklajevanje besedil, v katerem so zastopane vse stranke in vlada. Tu bomo iskali skupen jezik, snovali možne kompromise. Če bodo vladne stranke pristale nanje in pokazale dobro voljo. Predstavniki vlade in KD so večkrat izrazili pripravljenost na soočenje o možnih izboljšavah sicer nesprijemljivega Maccanicov

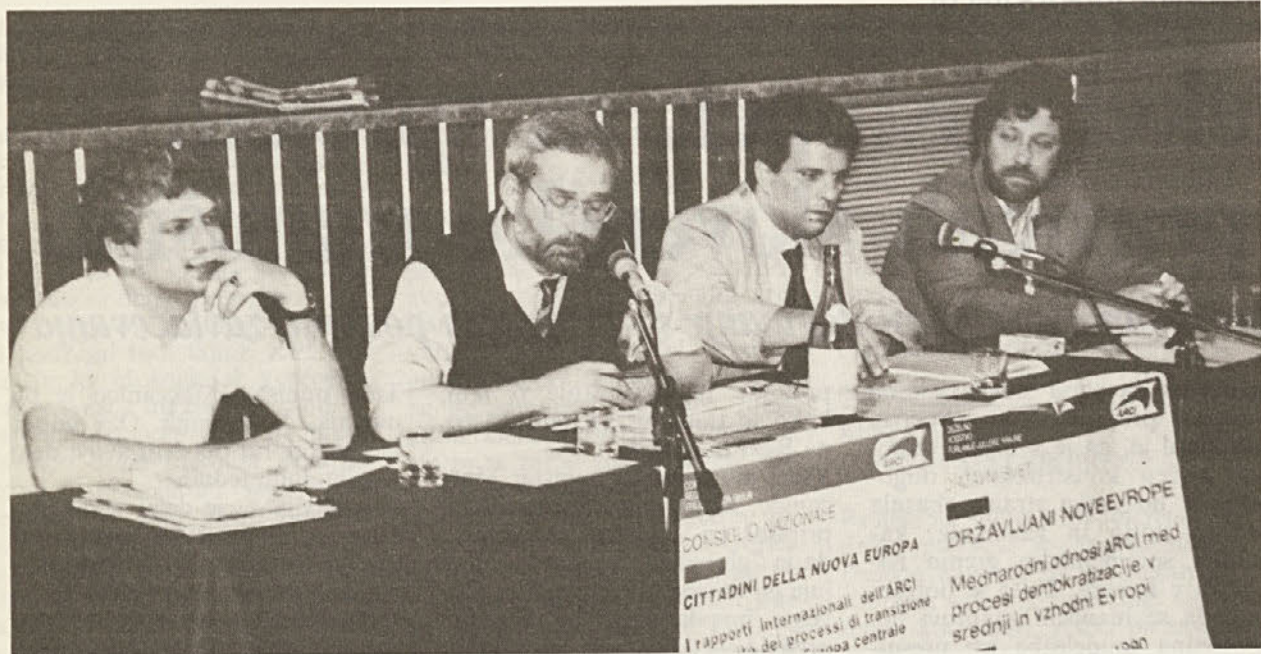
■ Nadaljevanje na 2. strani

STOJAN SPETIČ

POZDRAV PREDSEDNIKA ZSKD

Vsederžavnemu svetu ARCI ob zasedanju v Trstu

To srečanje je zapustilo v vseh nas otipljivo sled neke resnice

Drage prijateljice in prijatelji, Pozdravljam vas v imenu Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji, to je najnovejša članica vaše konfederacije. Najnovejša, vendar ne najmlajša, saj segajo korenine slovenskega ljubiteljstva v prejšnje stoletje. Pozdravljam vas v slovenskem jeziku, to je v jeziku, ki ga govorimo številni prebivalci Trsta, Gorice in videmske pokrajine in seveda naši rojaki v bližnji Sloveniji. Moj pozdrav v slovenščini izzveni v tej dvorani in pred vami povsem normalno, potreben je le prevajalec, da me lahko večina od vas razume in vendar se prav zaradi te pravice v Trstu in Furlaniji—Juljski krajini še vedno bijejo boji, ki koreninijo prav tako v prejšnjem stoletju in v časih, ko so se nacionalne ideje sprevergle v agresivne oblike imperialističnih nacionalizmov. Stara bremena se mešajo z današnjimi kratkovidnimi načrti skupin, interesnih lobijev, podtalnih organizacij in nekaterih političnih struj in strank, ki menijo, da prinašajo nacionalna trenja in ideološke blokade dobiček. Ko se rušijo zidovi, ko razpadajo nasilni sistemi, ko se narodi želijo uveljaviti kot enakopravni subjekti so tu pri nas še resne blokade proti temu, da bi bil jezik avtohtonega prebivalstva enakopraven. Ko bi tako spregovoril v bližnji občinski palači bi me prav gotovo del svetovalcev burno prekinil. Ko bi takole pozdravil v nekaterih drugih javnih telesih, kot so na primer rajonski sveti, bi nastal škandal, ki bi privedel do neverjetnih polemik in paraliz. Seveda to ni ves Trst, to ni vsa dežela Furlanija—Juljska krajina. Vedno več je ljudi, ki razume, da so nacionalni in ideološki zidovi le pretveza, način manipulacije. Vendar je tudi to stanje dokaz, kako težavna je pot v novo Evropo in da se za velikimi preobratu skrivajo velike neznanke. Slovenci v Trstu, Gorici in

Benečiji smo v prvi osebi doživljali in doživljamo jugoslovansko krizo, v prvi osebi smo doživljali in doživljamo rast mlade slovenske demokracije. Napeto smo po televizijskih ekranih, časopisih in nekateri tudi s "skokom" čez mejo spremljali volitve v Sloveniji. To kar se tam dogaja, občutimo kot naše, saj se naša usoda v marsičem zarisuje v matični domovini. Ko se čutimo vpleteni v dogodke, ki danes zaznamujejo jutrišnjo Evropo, dejansko odkrivamo tudi svojo posredniško vlogo. Ko smo se odločili za vstop v ARCI, smo izbirali utemeljevali vsaj s tremi razlogi. Želeli smo postati del širokega gibanja "ljubiteljev" (besed ni vedno lahko prevajati), ki želijo brez "težkih" posredništev govoriti med sabo in družbi, v kateri živijo. Želeli smo najti iskrene prijatelje in zavestnike preko deželnih plotov in končno smo želeli predstaviti drugačno podobo meje, od tiste, ki jo zaznamujejo uradna in večkrat močno obrabljena in manipulirana gesla. Vedeli smo, da je meja kot okop pred sovražnikom pojem, ki ga mora nujno zamenjati misel o komunikacijski postaji: sprejemniku in oddajniku, ki posreduje informacije in jih ne deformira in zlorablja. Vedeli smo, da se v posredniški vlogi krepi tudi identiteta naše organizacije in celotne manjšine. Ko smo se pogovarjali o vstopu pa je bilo vse na preži da počti. Danes smo tu v Trstu skupaj, da se pogovarjamo o položaju, ki je korenito drugačen od tistega, ko so nekateri prijatelji prihajali iz Rima v Trst, da bi se bliže spoznali z nami. Realizem, ki ga narokuje malemu narodu usoda, nas sili, da se vključimo v dogajanja brez šablonskih gest. V zatonu modernega sveta se demokracija prikazuje kot sožitje enakopravnih subjektov, hkrati pa se marsikje uveljavlja gospodstvo ENEGA nad drugim. Mala Slovenija prestaja svojo demokratič-

no izkušnjo dokaj dostojanstveno in s posluhom za pluralnost različnih subjektov. Kljub krčem, je tu vedno jasnejša misel, da razlike lahko obstajajo le, če jih veže to medsebojno spoštovanje in priznanje. Ni povsod tako. Neverjetni problemi vzhodnih držav sprožajo nenavadne napetosti, neizživete travme in na žalost tudi maščevanja. Konec koncev nas že vloga marke pri združevanju Nemčije plaši: kot moč enega, ki premaga drugega v svojem ekskluzivnem imenu. Življenska bitka majhnega naroda, kot smo Slovenci je prav v tem, da se borimo proti takšnim monopolom, proti ponovni prevladi ene resnice. Prav tu, ob Rusem mostu se večkrat neposredno zavedamo, kako je konec koncev tudi bogati svet, po katerem hrepenijo milijoni preko bližnjih mej, le impozicija enega nad drugim, resnica nekaterih, iluzija krivih. Aroganca našega sveta je nenavadna, čeprav pljuska revščina na naša vrata kot še nikoli; morje ki spodjeda samozavest "srečnega" otoka. Mislim, da želi današnje zasedanje v Trstu naglasiti vso kompleksnost in protislovnost pojavov, in da hoče podpreti nastajanje mladih demokracij, a hkrati opozarjati Evropo, predvsem bogato Evropo, na njeno lastno aroganco. Trst je prav gotovo primerno mesto za takšne razgovore, predvsem ker je po svoji zgodovini sinteza številnih protislovij. Trst je lahko pokazatelj tega, kako lahko padajo fizični zidovi in kako težko se rušijo psihološki; hkrati pa je lahko dokaz novih priložnosti za Evropo in za narode, ki so številčno majhni, a vsebinsko bogati. Upam, da bo današnje zasedanje pustilo v vseh vas otipljive sledove želj in upanj, ki nastajajo sredi Evrope, hkrati pa, da vam bo ponudilo sliko neke resnice, ki je vse prej kot lahka.

ACE MERMOLJA

UTRIP NOVE EUROPE

Forum združenj in ljubiteljstva področja Alpe-Jadran

Dvodnevno zasedanje Državnega sveta ARCI v Trstu je pustilo v tistih, ki so pobljše sledili delovnemu programu, vrsto globoko pozitivnih vtisov in spodbud. Predvsem ni najbrž odvečna ugotovitev, da naše mesto potrebuje ob znanstveno—raziskovalnih posvetih tudi take vrste srečanj, kjer se lahko živo in neposredno soočajo med sabo tudi zelo različne, hkrati pa izredno konkretne izkušnje ljudi, ki delajo v tako imenovani civilni družbi. Druga pozitivna ugotovitev, ki se mi poraja je pa ta, da pravzaprav po takem zasedanju ima tudi "navaden" človek otipljiv občutek, da sta "periferija in center" v današnjem svetu dejansko preživeta pojma. Povzeti v nekaj odstavkih tridnevni bogati program je nedvomno zahtevna naloga. Govor je bil predvsem o novi evropski podobi v luči pomembnih procesov demokratizacije v srednji in vzhodni Evropi. Govor je bil o vlogi, ki jo mora odigrati ljubiteljstvo v teh novih razmerah. Ljubiteljska stvarnost, ki je v Italiji že več let ubrala pot demokratične emancipacije, s tem, da se postavlja kot polnopravni in priznani družbeni in politični subjekt, želi danes razširiti svoja obzorja in noče biti le opazovalka korenitih sprememb. Zato so se v Trstu srečali poleg voditeljev italijanske združevalne stvarnosti (ARCI, ACLI) tudi tuji ugledni gostje iz Madžarske, Avstrije, Slovenije, Nemčije, v glavnem predstavniki različnih gibanj in združenj. Načrt na katerem se je osredotočila razprava je po svoje zelo preprost; ustvariti komunikacijsko mrežo v Evropi med vsemi dejavniki, ki delujejo na družbenem, kulturnem, rekreacijskem, športnem, ekološkem področju in ki jih označujejo jasno določene značilnosti (prostovoljno delo, vrednote solidarnosti itd.) Te stvarnosti so povsod prisotne, so žive in imajo torej pravico in dolžnost, da sooblikujejo podobo jutrišnje Evrope, da prispevajo za njeno kulturno in civilno rast. V tem okviru so nekateri govorniki orisali prvo pomembno Zborovanje občanov Evrope, ki bo oktobra v Pragi. Drugi konkretni predlog, ki so ga prireditelji iznesli pa pobljše zadeva mesto Trst, kjer naj bi nastal FORUM ZDRUŽENJ IN LJUBITELJSTVA področja Alpe—Jadran. Gre za predlog, ki bi vrednotil strateško vlogo Trsta, in njegovo kulturno mnogoobraznost. V načrtu, da bi Trst postal, sedež Foruma so se vsederžavni voditelji ARCI in predstavniki ZSKD pogovarjali tudi z župa-

nom Ricchettijem in s predsednikom Pokrajine Crozzolijem. Po uradnem delu Državnega sveta pa sta se vodstvi ARCI in ZSKD srečali v Istri z uredništvom revije la Battana in z nekaterimi predstavniki italijanske skupnosti v Jugoslaviji, v ponedeljek pa so obisk sklenili v Ljubljani, kjer so srečali predstavnike Zveze slovenskih kulturnih organizacij, nato pa jih je še sprejel Ciril Zlobec, član predsedstva. Vsederžavnega zasedanja ARCI v Trstu verjetno ne bi bilo če se slovenska organizacija ne bi pred meseci priključila konfederaciji in s tem opozorila italijansko javnost, da ima naše področje tudi določene potencialnosti, ki jih ne gre zanemariti. Prvi konkretni rezultat nas torej razveseljuje saj so se ustvarili pogoji, da smo lahko tudi mi naravni, in pomembni soustvarjalci načrta "Državljeni nove Evrope". Če se bomo znali vključiti kot skupnost polnopravno in enakopravno bomo predvsem pridobili zaupanje sami vase in to bi nam v prvi vrsti koristilo.

NIVES KOŠUTA

Krožek "Che Guevara"

V dvorani v Ulici Madonnina 19, bodo naslednje razprave:

SREDA 6. JUNIJA OB 18. URI

"SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO IN NASILJE NA STADIONIH"

sodelovali bodo: EMILIO FELLUGA, predsednik deželnega CONI-ja MASSIMO GIACOMINI, trener "Triestine", član komiteja: "Udine 90"

in novinarja: OLIVIERO BEHA in FRANCO DEL CAMPO

PONEDELJEK 11. JUNIJA OB 18. URI

"ČRNCI IN MI" Nestrpnost in solidarnost pri srečanju različnih kultur v današnji Italiji.

Sodeloval bo ERNESTO BALDUCCI, direktor izdaja: "Kultura miru"

in profesorica MARGHERITA HACK, ravnateljica Oddelka za astronomijo na Tržaški univerzi in predsednica krožka CHE GUEVARA.

Ob otvoritvi bodo predvajali dokumentarni film:

"VU CUMPRÀ": NON HA SENSO", o položaju črncev v naši državi

Mlinsko kolo se ponovno vrti

■ Nadaljevanje s prve strani

vega osnutka. Socialisti so večkrat javno obljubili popravke predvsem kar zadeva Slovence v videmski pokrajini. Sedaj je čas, ko morajo vsi pokazati svoje karte. Iz vladnih krogov je slišati glas, da bi usklajevalno delo lahko zaključili pred poletnimi počitnicami.

To pa pomeni, da moramo sedaj Slovenci napeti vse svoje sile in storiti vse, kar je v naši močosti, da bi zakon izboljšali do zadovoljive ali vsaj sprejemljive ravni. Katera je, ta sprejemljiva raven, pove dogovor med slovenskimi izvoljenimi predstavniki na špetskem srečanju, v prvi vsti zahteva o soudeležbi manjšine pri uresničevanju zaščitnega procesa in odpravo vseh oblik ločevanja med Slovenci iz Trsta in Gorice ter onimi iz videmske pokrajine, ki bi preprečile le—tem dosego popolne

enakopravnosti, pa čeprav v okviru določene postopnosti. Jasno pa je, da ostaja tudi osnovno mednarodno določeno merilo o skladnosti zaščitnega zakona z določili posebnega statuta londonskega memoranduma iz leta 1954. Ali se bo tudi tokrat mlinsko kolo ustavilo, ne vemo, vendar moramo ravnati tako, da ne bo nihče mogel pripisati nam morebitno odgovornost za neuspeh. Kaj storiti? Potrebno je, da slovenska manjšina spet najde jezik skupnega nastopanja in množično pokaže, da ji še vedno gre za za-

ščito v ustavi in mednarodnih pogodbah obljubljenih pravic, kakršne uživajo mnoge manjšine v demokratični Evropi. Vendar to ne more biti samo lepa fraza ali geslo. Potrebno je, da si nalijemo čistega vina in ne slepomišimo z resničnimi nameni. Boj za prevlado in revanšistične želje bi v naši skupnosti bili pravi nesmisel, ko nam italijanska država iz dneva v dan sistematično oži življenjski prostor in oddaljuje perspektivo enakopravnosti. Strašno odgovornost bi si nakopal, kdor bi

dopustil, da bi z našo usodo — kot z drobižem — plačeval račun za varljivo prednost v vzponu do resnične ali namišljene oblasti. Dogovorili smo se za drugi in zaključni del zasedanja slovenskih izvoljenih predstavnikov. Nobenega izgovora ni več. V Benečiji so se v glavnem uveljavili slovenski predstavniki v vseh strankah, šibkejši so naši nasprotniki. Od Trbiža do Milj se nekaj premika v političnih okvirih: skrajni čas je, da odnos do naših pravic postane ločnica med naprednimi in nazadnjaškimi silami in med posamezniki.

PO VOLITVAH V SLOVENIJI IN HRVAŠKI

Prenoviteljem se ponuja odprto polje na levici

Državljske vojne je konec. Tako je del Slovencev doživel apriške volitve, kar je v svoji nastopni besedi izrazil tudi novoizvoljeni predsednik republiške skupščine France Bučar. V tem obdobju ni tekla kri in bilo bi neutemeljeno zanikati vse, kar je bilo doseženo. Vendar pa so ljudje, ko jim je bila dana ta mo—žnost, glasovali za spremembo in s tem kaznovali levico, ki se kljub svoji današnji drugačni podobi, ni mogla kar tako znebiti madežev na svoji preteklosti, predvsem krivde, da se do današnjega dne ni bila pripravljena spopasti z drugimi v poštenem volilnem boju in da je znala tudi grobo obračunavati z drugače mislečimi. Jože Pučnik je bil sicer obsojen na zaporno kazen v davnih petdesetih letih, dve desetletji kasneje so Staneta Kavčiča onemogočili le politično, tudi uredniki 57. številke Nove Revije, to pa je bilo tako rekoč včeraj, niso pretirano trpeli, le da so jim pripravili javno pridigo in so potem bili ob svoje uredniške stolčke.

Pritisk je torej popuščal, liberalizacija je tekla bolj ali manj neprekinjeno in vedno hitreje vendar pa se je v bistvu partija, javnost je pač navajena na to ime, šele v zadnjih mesecih pred volitvami odrekla prepričanju, da lahko vsem soli pamet, če pove mo po domače.

Prenova je v očeh te iste javnosti delo enega samega človeka, Milana Kučana, ki je pa predvsem dokazal v svojih beograjskih bitkah, da mu je do vseslovenskih interesov, ne le partijskih. Dober je, čeprav je komunist. In tako kot Kramberger so razmišljali še mnogi, stranka pa se je morala zadovoljiti z relativno večino, ki je res relativna zadeva, saj sama po sebi ne prinaša ničesar, nanaša se le na razmerje med posamičnimi strankami, odstotek prejetih glasov je majhen in je pač najvišji ob veliki razdrobljenosti volilnega telesa, ob zdužitvi kmetov in krščanskih demokratov bi se vrstni red spremenil itd. Lahko bi rekli, da je bil takšen izid kar pričakovan. Kak dodaten odstotek, ki je bil izgubljen zaradi nerodnosti, kot je bila popolnoma nepotrebna rehabilitacija Jožeta Pučnika nekaj dni pred volitvami, pač ne bi bistveno popravil stanja.

Kako naprej? Začetek, ko so šle skupščinske funkcije po vodi, ni bil ravno dokaz politične spretosti. Staviti na raznolikost DEMOS—a in čakati na spodrsanje vladne koalicije še zdaleč ne bo zadostovalo in vprašanje je, ali je v tem trenutku to sploh realno. Prva raziskava javnega mnenja po volitvah je sicer presenetljivo ugodna za današnjo opozicijo vendar pa je treba upoštevati, da je bila opravljena po prvem zasedanju skupščine, ki je minilo predvsem v znamenju spora nove oblasti z novinarji. Predvideti je mogoče, da se bodo strasti umirile, to se je že zgodilo ob glasovanju o novi vladi, in da se bo pozornost javnosti obrnila h ključnim vprašanjem slovenske prihodnosti oziroma k suverenosti, za katero se zavzemajo vse v parlamentu zastopane stranke. Zaostritve do katerih bo nujno prihajalo z Beogradom vse dotlej, dokler v vseh republikah ne bo prišlo do svobodnih volitev, na-

kar se bodo lahko pričeli pogovori, bodo po svoje prispevale k radikalizaciji javnega mnenja, kar bo seveda prej krepilo položaj DEMOS-a kot pa levice, ki ji je Jugoslavija kot skupna domovina vsekakor bliže, čeprav ne za vsako ceno. To se je v veliki meri že zgodilo v Hrvaški, kjer so vzplamtele strasti izrinili s prizorišča umirjene sredinske sile, združene v koaliciji narodnega sporazuma, pa čeprav so se tudi te zavzemale za hrvaško suverenost. Novinarsko pero je zapisalo, da bi verjetno bila izvoljena tudi krava, če bi nosila nalepko Tjudmanove HDZ.

V tej luči tudi relativno dober uspeh komunistov, če pritrdimo mnenju Ivica Račana, da je ZKH — Stranka demokratičnih sprememb, najmočnejša leva sila v tem delu Evrope, mislil je verjetno na bivše dežele realnega socializma, dobiva drugačno podobo. Gre za nekaj manj kot tretjino glasov in skoraj toliko sedežev v Saboru vendar pa je vprašanje v kolikšni meri resnično odražajo privrženost reformski, Račanovi struji znotraj stranke, ki je vsaj nedavno tega bila pred razcepom po razkolu z zvezno partijo.

V vsakem primeru ob tolikšni premoči ene same stranke tudi zastopstvo, ki samo po sebi ni zanemarljivo, ostaja dejansko brez pomembnejšega vpliva, oziroma imelo ga bo kolikor bo dovolil Tjudman, ki bo morda podelil kako funkcijo v skupščini ali stolček v kolektivnem predsedstvu. Drugače pa je lahko prihodnost hrvaških komunistov negotova. Za razliko od slovenskih so svojo prenovo izpeljali precej pozno in se v članstvu še zdaleč ni uveljavila v tolikšni meri kot v ZKS, kjer ni zaznati bistvenjših odporov. Breme preteklosti je za Račana težje, kajti

seže skoraj do današnjih dni in bolj kot Goli otok in podobni grehi povojnega obdobja partijo bremeni skoraj dvajsetletno obdobje hrvaškega molka, ki mu je odločilni udarec zadal šele Tjudman in pobral plodove Račanove zmage na decembrskem kongresu ZKH. Ena tretjina Jugoslavije je torej postavila komuniste v opozicijo, vendar še ne na obrobje. Ostali dve tretjini morata svoje še povedati ampak zna se zgoditi, da bo edina vlada v Jugoslaviji, ki jo bodo vodili komunisti ostala tista Anteja Markoviča pa seveda ne za dolgo. Razmere v državi seveda niso povsod enake. Vsaj, kar zadeva njene razvitejše republike, lahko predvidevamo, da je komunizma kot ideologije konec. Podobno kot na zahodu tradicionalne komunistične partije izgubljajo vedno več vpliva in tiste, ki to dojemajo, težijo k prenovitvi, vključno s spremembo imena. Kjer prostor na demokratični levici že zasedajo uveljavljene in močne socialdemokratske sile, za komuniste kot samostojno stranko pravzaprav ni dosti možnosti, tudi če se prelevijo v socialdemokrate in se podobno poimenujejo. Vsaj v Sloveniji in Hrvaški temu ni tako. Po ukinjenem monopolu vse raste na novo in levica je odprto polje. Slovenski prenovitelji so že napovedali kongres, na katerem bodo odložili kratko ZKS ter določili novo ime, v Zagrebu bodo verjetno morali storiti isto, in glede na šibkost in še ne dokončno profiliranost Pučnikovih socialdemokratov pa tudi glede na mednarodni ugled, ki so si ga izborili, imajo možnost uveljaviti se kot vodilna in resnično leva sila v Sloveniji, ki v klasičnem volilnem boju lahko računa tudi na oblast.

BORIS MITAR

PREJŠNJI TOREK

Prva seja novoizvoljenega zgoniškega občinskega sveta

Minuli torek se je sestal novoizvoljeni zgoniški občinski svet. Kot po predvidevanjih so občinski svetovalci za župana potrdili Miloša Budina. Za podžupana je bil izvoljen Boris Štrekelj, ostali odborniki pa so Tamara Blažina Simoneta, Rado Milič in Luciano Milič. Vsi so prejeli po 12 glasov svetovalcev Napredne liste. Trije zastopniki opozicijske Slovenske skupnosti so se pri glasovanju vzdržali.

Pred glasovanjem je načelnik svetovalske skupine SSK Joško Gruden ostro kritiziral Napredno listo, ker je slednja odklonila, da bi njegova stranka pristopila v upravno večino, kar bi po njegovem blagodejno vplivalo na splošno razpoloženje v občini. Na te kritike je odgovoril župan Budin. Dejal je, da je izvoljeni odbor zaenkrat samo izraz Napredne liste, osebno pa upa, da bo v neki bližnji prihodnosti res prišlo do enotne uprave. Uresničitev tega pa zavisi od splošnega položaja v tržaški pokrajini in od volilnega razpleta v dolinski in še posebej devinsko—nabrežinski občini. Če se bodo stranke, ki

zastopajo slovenske volilce, to se pravi SSK, PSI in KPI, sporazume za skupno upravljanje teh občin, bo tudi v zgoniški občini prišlo do enotne uprave, v nasprotnem primeru bo vse ostalo pri starem.

RAZPRAVA

Napredne stranke z referendumom iz močvare

V krizi italijanskega političnega sistema postaja referendum vse bolj prodorno sredstvo izražanja suverenosti ljudstva. Zgodovinski spomin levice in komunistov bremenita sicer zgleda referendumov zoper razporoko in zoper splav. V reformnem obdobju 70 let so po referendumu segli konservativci. Spodletelo jim je. Kot sredstva demokratične obrambe smo se ga nato poslužili pri zaščiti premične lestvice: bili smo poraženi.

Pač spremljiva sreča v sistemu, ki ostaja kljub pomanjkljivostim in vse večjim nevarnostim demokratičen. Zgodba teh mesecev je spet drugačna: pestro in členovito napredno zavezništvo se želi poslužiti referendumu kot demokratičnega vzvoda, da se družba izvije iz močvare petstrankarske koalicije. Parlament je hrom od strankarske uvrščenosti, nad katero bdijo vsedržavna tajništva strank. Ko se brez haska celih deset let (!) vlečejo vprašanja institucionalne reforme ali pa tudi novega zakona o lovu ter delavskih pravic v malih podjetjih (mar kdo misli, da ni KPI vlagala ustreznih zakonskih predlogov? Tak sum bi bil povsem neupravičen!), se pač ponujajo tudi siceršnje možnosti mimo golega čakanja na novo parlamentarno večino. Referendum je zakonodajno dejanje suverena ljudstva; če "da" prodre, odreja o vsebini zakona "drugače" kot dotlej.

Tako tudi tedaj, ko se referendum loteva odprave poedinih odstavkov zakona, tako da se preostalo zakonsko besedilo odeva v nov pomen. Zdi se mi, da je zato naša naloga, da pri volilcih pospešimo izražanje volje in ga naravnamo v reformno smer s tem, da širimo poznavanje vsebinskih vzlovov zastavljenih referendumskih vprašanj prej kot morda njihovih formalno juridično plat. Vprašanje referenduma kot sredstva je danes sila pereče, nikakor pa preprosto. Ni nam do tega, da bi ga zmrcvarili do iztrošenosti; ne namerava-

mo pa tudi dopustiti, da bi ga izvoljena telesa (parlament, deželni svet) po ovinkih izvotlila: potreba po celostnem reformnem zakonu, ki jo ti "napredni referendumi" spodbujajo, ne opravičuje naglice, "da bi se referendumom izognili" kot tudi ne ovinkarskega izmikanja vprašanjem in izražanju državljske volje.

Zato sem mnenja, da bi se v tridesetih dneh pred volitvami moral parlament vzdržati zakonodajne dejavnosti glede predmeta referenduma samega.

KPI mora javnost seznaniti s cilji lastnih reformnih zakonodajnih pobud in razlogov, zavoljo katerih meni, da bi zmaga pritrdilnega "DA" podprla reformna prizadevanja. Utemeljevanje lastnih stališč pa ni v opreki s spoštovanjem drugačnega razsojanja tako pri včlanjenih tovariših kot sicer.

Referendum o razporoki je leta 1974 pomenil prelomnico o omikani rasti italijanske družbe tudi zato, ker je sprožil množično, spoštljivo presojo.

Če se bomo znali zgledovati po tedanji izkušnji, ne bomo zamudili tokratne priložnosti, da skozi referendum dozori novo, napredno reformno zavezništvo. To velja tako za volitve 3. junija kot za nabirko podpisov in prid deželnih naravovarstvenih referendumov ter referenduma o volilni reformi.

Krajevni odbori pobudnikov, skupno delo ob stojnicah za nabirko podpisov, skupen preudarek o zastavljenih vprašanjih, vse to se steka v polje naših konstituantnih naporov. Nekateri tovariši skrbijo, "da bi ne dolivali vode na volilni mlin zelenih!" V središču obzorja, ki smo si ga določili na kongresu v Bologni, vladajo drugačne skrbi: predurčenost stranke in levice, vzajemno oplajanje različnih naprednih kultur, ustanavljanje novega, množičnega političnega osebka.

Skupno delo z naravovarstveniki, z radikali, s katoliki, pogosto s socialisti in z drugimi laičnimi silami nam nalaga edinstveno skrb: ne zaostajajmo v vnemi!

Pogosto tičimo še vedno na stopnji "boljšega seznanjanja". Tudi zato sem osebno mnenja, da je deželni referendum zoper javna sredstva za zasebne šole neprimeren, ker utegne dejansko izzveneti, tudi mimo namena samih pobudnikov, v polemiki protiversko ihto, ki zgolj ločuje duhove, ne da bi razrešila enega samega vozla v javnem šolstvu.

Ponuja se možnost široke ljudske mobilizacije. Deželni naravovarstveni referendum načenjajo demokratsko oblastništvo pri gospodarjenju s prostorom in okoljem in njegovo prilaščanje pristojnosti, ki gredo krajevemu prebivalstvu, kot v primeru nadzorstva nad odpadki, ter njegovo manipuliranje z deželno "posebnostjo" ob izigravanju naravovarstvenih predpisov. Državni referendum o volilni reformi pomenijo priložnost in sredstvo pritiska na vlado in parlament z množičnim političnim gibanjem na zapletenem področju institucionalnih reform. To naj bi nas vznemirjalo? Vem, da so nekateri tovariši drugačnega mnenja, vendar utegnejo v siceršnjem primeru naše prizadevanje streči po eni strani protestna podpora lokalističnim zvezam, po drugi pa logika petstrankarske koalicije. To je prizorišče množičnih političnih bitk v Italiji devetdesetih let: od nas je odvisno, ali bomo v njem odigrali vlogo igralcev ali statistov.

UGO POLI

OBISK DACIE VALENT V TRSTU

Daj priznajmo! Smo rasisti

Vala priseljencev iz najrevnejših držav sveta v bogate dežele ni mogoče zaustaviti. To je bila osnovna misel, ki jo je izrazila evropska poslanka Dacia Valent na svojih številnih srečanjih v Trstu pred dvema tednoma. Ko gledajo afriške žene na televiziji in reklamnih oglasih okrogle evropske otroke, ki se igrajo z lepimi igračkami, so pripravljene na vse, da bi svojim otrokom priskrbele vsaj del tiste sreče. Zato se Evropa lahko tudi obzida s pregradami, mogočnejšimi od berlinskega zidu, lahko priseljenke še tako ponižuje, jih tepe in nanje strelja, dokler bo razkorak med življenjem tu in v Afriki ter Aziji tako velik, njihovega priseljavanja ne bo zaustavila.

NEKAJ PODATKOV

Večer o tem vprašanju, ki ga je priredil krožek Che Guevara, je odprl pokrajinski predsednik ACLI Franco Codega, ki je govoril o gospodarskih vzrokih za priseljavanje. Iznesel je vrsto podatkov o večanju razkoraka med bogatimi in revnimi. Navedel je tri glavne pojave. Prvi je naraščanje števila prebivalstva. V Evropi je bilo leta 1950 270 milijonov ljudi, danes nas je 330 milijonov in ravno toliko nas predvidoma bo leta 2025. V državah južno od Sredozemlja se ta podatek dviga od 100 milijonov (1950) na 230 (danes) in 390 (2025). Drugi hud problem je vse večja zadolženost teh držav, kateri niso kos tudi zaradi padanja vrednosti njihovih proizvodov. Kot je znano, je večina držav odvisna od izvoza nekaj ali celo ene same surovine. Cene surovin stalno padajo in sicer kar je veljalo leta 1970 140, velja danes na mednarodnem tržišču srednje 85. Indeks 100 je bil postavljen leta 1980. Razvite države ščitijo svoje gospodarstvo z raznimi sistemi. Med najbolj absurdne spadajo podpore za kmetijstvo. Evropa proizvaja veliko več hrane kot jo uspe porabiti. Za skladičenje izda ogromne vsote, pri tem pa nadalje ščiti kmete s subvencijami. Za podpore in skladičenje letno potrosi 46 milijard dolarjev. Vse to s ciljem, da obdrži cene izpod ravni nerazvitih držav. In še nekaj podatkov o rezultatih takšne politike. Zunanja zadolženost nerazvitih je leta 1970 znašala 70 milijard dolarjev, deset let kasneje 300 in danes 1.400. Letno plačujejo na dolg 150 milijard dolarjev obresti. Slavni Bakerjev načrt za pomoč nerazvitim predvideva, naj bi jim z novimi posojili pomagali plačevati obresti. Naj tu še povemo, da dajejo bogate države letno nerazvitim 90 milijard lir pomoči. Torej vsako leto se iz revnih v bogate države prelije 60 milijard dolarjev.

NEKAJ REŠITEV

Položaj kot smo ga nakazali, izgleda nerešljiv. O predlogih za realistično obravnavo pri nas je spregovoril senator Stojan Spetič. Omenil je zakonski predlog partije izpred dveh let, v katerem se nakazuje nekaj rešitev v smeri ustvarjanja večnacionalne in večrasne družbe. Preseljavanje je bilo v teku celotne zgodovine nekaj normalnega. Ljudje, ali delovna sila, silijo tja, kjer je delo in bogastvo, torej kapital. Dok-

ler bo kapital pritekal v razvite države, mu bodo sledili tudi ljudje. Danes ni več dvomov, da bo tudi Evropa, kot je že Amerika, v kratkem večrasna družba. Na to se mora pripraviti, da bi čimbolj omejila posledice preseljavanja in da bi integrirala prišlece. Zakoni, ki stremijo izključno k omejevanju njihovega števila in policijskemu nadzoru torej gredo v povsem napačno smer. Rešiti je treba mnogo težja vprašanja kulturnega razvoja.

Poslanka Valent je največ pozornosti posvetila novemu zakonu o priseljenkih, ki je po njenem mnenju izpod vsake kritike. Sestavljen je bil, kot večina zakonov v Italiji v zadnjih letih, kot zasilen ukrep za izredno pereč problem, namesto da bi ga razsodno sestavljali ljudje, ki se na vprašanje spoznajo. Ta zakon obravnava priseljenke najprej kot kriminalce. Za vsak korak morajo imeti dovoljenje policije, celo za sprejem v bolnišnico, kjer morajo pokazati dovoljenje za bivanje še pred pregledom. Glede njihovega zaposlovanja obsega zakon kar tri člene o potujoči trgovini, kot da bi priseljenki vsi in za večne čase morali biti "vu cumprà". Omogoča sicer vpis v sezname samostojnih delavcev, vendar prepušča sklep o sprejemu prošnje stanovskih združenjem. Tako je združenje zdravnikov že sporočilo, da tujcev ne bo sprejelo. Zato da lahko pripeljejo s seboj družino, morajo dokazati, da imajo mesečni dohodek najmanj 900 tisoč lir. Zakaj pa država smatra, da italijanski upokojenec lahko živi s polovično vsoto? Po tej poti, je bil njen sklep, je vreden večjega spoštovanja tisti, ki se sam imenuje za rasista, kot oni, ki trdijo, da to niso in iščejo najrazličnejše izgovore, da utemeljijo svoja stališča. Malo je ljudi v Evropi, ki se trudijo, da bi spremenili svojo kulturno ozkost in bi znali res sprejeti drugega v njegovi različnosti. To je pa edini način, da se ustvari brez pretresov družba bodočnosti. Priznanje svojih slabosti, torej rasizma, vodi k iskanju poti iz tega položaja. Skrivanje za izgovori medtem utrjuje v nas predsodke. To še posebej velja za ljudi, ki upravljajo državo. Ti bi morali ustrezno spremeniti na primer sistem izobrazbe, ki danes sloni na predpostavki o evropski kulturi kot edini, ki je vredna tega imena.

Priseljevanje in rasizem torej kot resnično zapleteni vprašanji, ki bi ju danes morda še lahko rešili. Ne bosta pa rešljivi čez nekaj desetletij, ko bo pritisk na Evropo že tako močan, da bo povzročil hude družbene konflikte.

TČ

darovi in prispevki

Ob poravnavi naročnine so v sklad DELA prispevali tovariši:

CLAUDIO OTA, Boljunec 545 8.000 lir — DARIJ BRAJNIK, Domjo 172 8.000 lir — MARIA BERNETIČ, ul. Mansanta 3.000 lir — EDVARD ZOBIN, 20.000 lir — KARMELO MAVER, Boljunec 3.000 lir — RODOLFO KOVAČI, ul. Panzera 38/2 30.000 lir.

NABREŽINA, ZGONIK, PROSEK

Nekaj fotografskih utrinkov o kulturnih prireditvah v Tržaški pokrajini

■ V nedeljo 13. maja je bil v Nabrežini koncert Revije godb. Srečanje je organizirala nabrežinska godba. Na posnetku (foto Magajna) predsednik društva Karlo Gabovec.

■ Zadruga Ars Nova je 13. 5. organizirala v Športno-kulturnem centru v Zgoniku prireditev »Humoristi vseh dežel, združite se«. (foto Davorin Križmančič)

■ V soboto 12. 5. je amaterski oder Jaka Štoka iz Proseka uprizoril veseloigro Marjana Marinca »Poročil se bom s svojo ženo«.